

Una cultura a prova d'Auschwitz?

Cronologia

Si creiem en la singularitat de tot genocidi, si el genocidi jueu va ser el qui va donar lloc al concepte de «crims contra la humanitat» en els judicis de Nuremberg, si a més a més aquest genocidi ha generat un debat ric i complex entre els mateixos jueus i també entre no jueus sobre les seves possibilitats i impossibilitats de representació, així com sobre els fracassos i els riscos de la seva apel·lació, aleshores no hi ha dubte que el tractament d'Auschwitz en el si d'una cultura que es presenta sovint –i amb raó– com a perseguida i no prou reconeguda, però també com a «singular i universal» (Fira del Llibre de Frankfurt 2007), pot ser un indicador excel·lent del seu sentit crític.

Així doncs, presentem a continuació la rèplica que Antoni Mora i Arnau Pons han escrit per separat a l'article «Cacera de bruixes en la cultura catalana. Notes al marge d'*Escriure després*», de Jordi Marrugat (*Els Marges*, 99). Dir només que *Escriure després* (2012) és, d'una manera general, un llibre col·lectiu amb què un grup de persones de dins i de fora de Catalunya van voler prendre posició arran d'una polèmica a la premsa catalana que, segons ells, va néixer viciada i que es va tancar en fals. No es tracta en cap cas d'un afer polític, en el sentit estricte de l'ordre polític, sinó cultural. Confiam contribuir així a la llibertat d'expressió en

un debat que considerem enriquidor. I incloem tot seguit un memoràndum dels fets més significatius perquè el lector s'hi pugui situar de seguida.

FETS I DATES

Maig 2006. Abel Cutillas publica el llibre d'aforismes *Viure mata* (Juneda, Fonoll, 2006). Heus-ne aquí uns quants:

L'Holocaust fou, en certa manera, un homenatge als jueus: se'ls va reconèixer com a poble escollit (p. 13).

La tortura és un dels modes possibles de les relacions humanes. A més, és un mode reeixit, ja que normalment assolix l'objectiu (p. 16).

La resposta masculina al fet «dona» és l'e-recció (p. 16).

Auschwitz fou la culminació de les ciències socials. [Benjamin, Adorno...] (p. 27).

El coit té un residu: la criatura (p. 47).

L'esclau, només que li permeteu copiar els gestos de l'amo, ja se sent lliure (per això

mateix les dones volen dirigir empreses, els homosexuals casar-se...) (p. 55).

Obligat a confondre la pròpia parella amb el gènere «dona», i a focalitzar tot allò que voldria follar-me en els seus tristos forats (p. 76).

En l'epíleg del llibre, «L'aforisme com a forma», Abel Cutillas declara que «l'aforisme pretén bufetejar el record» (p. 99). Però també el lector: «Aquí l'instant de l'aforisme és l'instant de la bufetada, mentre la galta s'ensorra i la mandíbula es desencaixa. Heus aquí la fotografia de la sorpresa» (p. 100). En aquest text programàtic, la violència s'erigeix com un mitjà privilegiat de relació amb els altres i amb el món. Nietzsche i Heidegger són els autors citats per a una tal comesa.

10 maig 2006. *Vilaweb Lletres* dona notícia del llibre amb el títol: «Editorial Fonoll trenca les fronteres locals». En citem un paràgraf: «Des d'aquesta perspectiva, el primer títol de la Biblioteca Global ja és una declaració de principis: un recull d'aforismes, *Viure mata*, entre l'assaig i la literatura, d'un filòsof i historiador, Abel Cutillas, que s'estrena amb aquest volum. Jordi Quer ha definit *Viure mata* com un cop de puny a les consciències i el primer bon llibre d'autoajuda de la història, encara que l'autor parli d'un llibre d'*autodesajuda*».

Juny 2006. La revista *Benzina*, editada amb el patronatge del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, dedica una doble pàgina a *Viure mata*. S'hi recullen algunes opinions de l'autor i també se'n citen algunes perles aforístiques, com ara la de «l'Holocaust», «els jueus» i el «poble es-

collit» (Àlex Gutiérrez, «Putrefactokantià», *Benzina*, núm. 4, juny 2006, pp. 62-63).

14 juny 2006. Màrius Serra publica en el seu web *Verbalia* una elogiosa ressenya de *Viure mata* en què compara els aforismes d'Abel Cutillas amb els de Franz Kafka. Està reproduïda íntegrament a *Vilaweb*: <http://www.vilaweb.cat/www/verbalia/recomanacions/fitxa?p_idcmp=1980459>

9 agost 2006. La historiadora i assagista israeliana Idith Zertal, aleshores professora d'Història contemporània a la Universitat de Basilea, publica a *La Vanguardia* l'article «No necesitamos vuestros homenajes», traduït del francès per Yael Langella i Arnau Pons, i adreçat a Abel Cutillas. A més de comentar l'aforisme sobre «l'Holocaust», «els jueus» i el «poble escollit», Zertal assegura que «darrere d'aquest suposat afalac als jueus, s'hi amaguen difícilment motius antisemites i fins i tot feixistes». Hi parla des de l'experiència d'haver perdut avis, oncles i cosins als camps d'extermini. Setmanes abans de publicar aquest article, Idith Zertal havia passat uns dies a Barcelona per presentar-hi l'edició catalana del seu llibre *La nació i la mort* (Palma, Leonard Muntaner Editor, 2006), sobre la Xoà en el discurs i la política d'Israel.

2 setembre 2006. El professor d'Història contemporània a la Universitat de Barcelona, Agustí Colomines i Companys, aleshores director d'Unescocat, publica a *l'Avui* un article titulat «L'escala de discriminacions» en què critica Idith Zertal per haver-se deixat manipular per Arnau Pons en la lectura de l'aforisme de Cutillas sobre «l'Holocaust» ja que li faltaria el coneixement de la llengua i del context català per poder-lo

valorar adequadament. D'Abel Cutillas, qui va ser alumne seu, apunta: «els asseguro que no és cap feixista ni antisemita». I tot seguit suggereix a Zertal que es llegeixi un altre aforisme del mateix llibre que, al seu parer, encara tindria un impacte superior: «Auschwitz fou la culminació de les ciències socials. [Benjamin, Adorno...]». Que una israeliana gosi opinar sobre un aforisme escrit en català, la fa mereixedora, segons Colomines, del qualificatiu de «turista intel·lectual», i compara la seva manera de fer amb la ignorància i la negligència d'un periodista japonès que hauria estat benèvol amb el règim de Saddam Hussein, pel fet que hauria protegit els gitanos iraquians.

8 febrer 2007. Arnau Pons i Idith Zertal repliquen a Agustí Colomines amb l'article «L'art del camuflatge», publicat a l'*Avui*.

Febrer 2007. La Fundació Baruch Spinoza, la Comunitat Jueva ATID de Catalunya i la Comunitat Jabad Lubavitch de Barcelona adrecen una carta a la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya en senyal de protesta pel fet que Agustí Colomines hagi defensat públicament «l'autor d'un aforisme que representa un ultratge a les víctimes de la Xoà, a més d'una denigració de l'esdeveniment històric més rellevant de la nostra societat moderna». L'escàndol no vindria tant de l'acceptació d'un estirabot macabre en un determinat context literari com del fet que «el director de la institució catalana encarregada de promoure el diàleg inter-religiós [Unescocat] pot aprofitar tant el seu càrrec com el prestigi de la institució per transmetre una visió esbiaixada de la realitat històrica».

16 febrer 2007. *Vilaweb Lletres* dona la notícia que l'«Editorial Fonoll i *L'Avenç* organitzen un recital poètic d'aforismes de Rusiñol i Cutillas» en què «participaran Enric Casasses i Abel Cutillas». L'objectiu d'aquest acte és de «reivindicar i difondre la literatura aforística catalana». I conclou: «El filòsof i col·laborador d'*El matí* de Catalunya Ràdio Abel Cutillas (Vinaixa, 1976) aplega a *Viure mata* quatre-cents aforismes que reflecteixen una manera lúcida, estripada i sarcàstica de veure i entendre els homes i el món. Del llibre, que ha tingut una bona recepció crítica, Editorial Fonoll n'acaba de publicar la segona edició.»

Per la seva banda, l'Horignal informa de l'esdeveniment en el seu blog de l'*Horignal*: <<http://horinal.blogspot.com.es/2007/02/aforismats.html>>.

15 març 2007. Abel Cutillas publica a l'*Avui* l'article «El pitjor dels insults» en resposta a l'article d'Arnau Pons i d'Idith Zertal. Hi rebla la tesi de Colomines segons la qual Idith Zertal hauria estat manipulada per «mossèn Pons», i es val d'Arendt i d'Adorno per justificar el seu aforisme i també per explicar que se'l titlli d'antisemita. A més, situa la seva empresa d'aquesta manera: «He intentat traspassar la línia roja que suposa per a nosaltres el genocidi jueu». Segons Abel Cutillas, hi hauria doncs, d'una banda, un «nosaltres» i, de l'altra banda, els jueus amb el seu genocidi.

28 març 2007. Xavier Antich, en una columna titulada «Filos nazis», publicada a *La Vanguardia*, recapitula l'afer pas a pas, i en fa una valoració personal després que Enric Casasses hagi entrat tangencialment en la polèmica amb un article publicat al

«Quadern» d'*El País*, titulat «Prejudicis pobletans perversos» (22 març 2007). Tot partint d'un poema de Miquel Bauçà sobre la gran asimetria ontològica entre la catàstrofe jueva i la catàstrofe catalana, Casasses explica que «Per Bauçà la guerra espanyola fou pitjor que les matances hitlerianes: de jueus en van matar molts, però no foren exterminats: encara hi són, i ben puixants».

2 abril 2007. Agustí Colomines publica a l'*Avui* una rèplica a l'article d'Arnau Pons i d'Idith Zertal titulada «Per dir la vida». La tesi bàsica ve resumida en l'epígraf: «L'holocaust es va gestar en la nostra societat racional». Colomines cerca en l'obra de Zygmunt Bauman una manera de legitimar l'aforisme de Cutillas sobre «l'Holocaust», ja que, segons ell, la raó occidental hauria menat directament als camps d'extermini. A més, demana un respecte màxim envers aquest esdeveniment.

14 abril 2007. *La Vanguardia* publica una carta al director, signada per Agustí Colomines, que du el títol «Sobre “Filos nazis”», en la qual el director d'Unescocat es presenta com a víctima d'una conxorxa que l'hauria arrossegat cap a una polèmica que ell no ha provocat i que tampoc no es mereix, d'acord amb la seva provada trajectòria filojueva.

2009. Antoni Artigues, professor de la Universitat de les Illes Balears, publica a la col·lecció acadèmica «L'Arjau» de Lleonard Muntaner Editor les contribucions de les jornades dedicades a Miquel Bauçà (Poesia és el discurs), celebrades a la seu cultural de Sa Nostra (Palma) al novembre de 2005 i organitzades per la UIB amb la col·laboració de l'Associació d'Escriptors en

Llengua Catalana, el PEN Català, el Consell de Mallorca i la Institució de les Lletres Catalanes. Hi participen Antoni Artigues, Jordi Coca, Manuel Carbonell, Arnau Pons, Lluís Solà, Jaume Munar, Carles Hac Mor, Enric Casasses, Xavier Folch, Josep M. Fonolleras, Àngel Terron i Antònia Arbona. El volum inclou el pamflet filonazi del Taller Lluetàtic (Josep Albertí i Bartomeu Cabot) titulat «Acte onanista davant els nostres pares indefensos i despullats», que ja va ser repartit en fotocòpies entre els assistents de les jornades. Al costat de declaracions d'admiració per Hitler, hi llegim:

Per si encara cal demostrar que els clans gitanos són uns fills de puta, i que actuen sota un mateix model, aquesta *Unión Romani de Andalucía* –mereixedora d'aquell tracte suau, exquisit amb què els va obsequiar el magnànim Partit Nacional-Socialista Alemany– és una encobridora de totes les xacres que el seu puta poble de superxeria arrossega des de temps immemorial (p. 174).

Arnau Pons és l'únic participant que denuncia en el seu text el repartiment d'aquest pamflet racista entre els assistents de les jornades.

Per la seva banda, Lleonard Muntaner fa una nota d'editor per a l'«Acte onanista» en què explica per què les imatges amb drets d'autor (de Leni Riefenstahl, per exemple) no s'han reproduït, no fos cas que el lector es pensés que hi ha hagut censura, i tot seguit l'avia al web del Taller Lluetàtic per a la seva visualització.

2009. Maria Muntaner publica *L'escriptura soterrada. La pràctica interartística en l'obra de Josep Albertí* (Biblioteca Miquel dels Sants Oliver, núm. 33, Edicions UIB,

Publicacions de l'Abadia de Montserrat). Es tracta de l'actualització del seu treball de recerca en el doctorat de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada, defensat a la Universitat Autònoma de Barcelona, el juny del 2008, i dirigit per la professora Margalida Pons (UIB).

Muntaner compon una tesi segons la qual la producció del Taller Llundàtic seria el resultat d'una pràctica interartística contracultural pròpia del context balear post-franquista. Per justificar-ho es val de les reflexions d'alguns pensadors de l'Escola de Frankfurt (Adorno, Horkheimer, Benjamin), però oblida relacionar els textos citats amb la violència nazi que els autors van patir en el moment de la seva redacció, una violència que el Taller Llundàtic torna a posar al dia amb l'enaltiment del nazisme, la banalització dels crims nazis i la denigració de les víctimes jueves per mitjà de la pornografia. Muntaner també deixa de banda el caràcter eminentment crític de les obres d'aquests pensadors, cosa que les fa incompatibles amb l'operació de legitimitació que ella posa en pràctica en aquest assaig. És a dir, que per tal de sostenir teòricament l'obra insostenible del Taller Llundàtic, Muntaner recorre per exemple a la *Dialèctica de la Il·lustració* tot separant-la del seu context històric i obviant-ne la part fonamental dedicada a l'anàlisi de l'antisemitisme.

3 setembre 2009. El *Diario de Mallorca* dona cobertura a la denúncia pública que l'Associació de Gitanos de Catalunya adreça alhora a Leonard Muntaner Editor i a la Universitat de les Illes Balears per haver donat difusió i legitimitat literària al pamflet racista del Taller Llundàtic:

El presidente de la Asociación de Gitanos de Cataluña, José Santos, expresó ayer su indignación ante el hecho de que «la universidad balear dé espacio y cobertura a un grupo racista y que alienta el neonazismo». «¿Cómo se atreven a ofender a todo un pueblo asegurando que los “nazis hicieron un favor exterminando a los gitanos”?», añadió. [...] El editor Leonard Muntaner aseguró, recién lanzado a la calle el libro, «no buscar la polémica. Antoni Artigues me planteó la publicación. Yo desconocía el contenido».

Per la seva banda, Xavier Torrens, professor de Ciències Polítiques i de l'Administració de la Universitat de Barcelona, especialista en educació sobre la Xoà i en antisemitisme, se suma a la denúncia.

5 setembre 2009. El *Diario de Mallorca* dona comptes de la reacció immediata de la Universitat de les Illes Balears davant la denúncia que el mateix diari ha publicat el 3 de setembre. Segons el seu vicerector, la universitat balear no va convidar el Taller Llundàtic a les Jornades Bauçà, per bé que la publicació «Poesia és el discurs» ho desmenteix, així com també desmenteix el fet que Leonard Muntaner no conegués el contingut del pamflet racista.

9 setembre 2009. Sebastià Vidal-Joan, director del Centre d'Educació de Persones Adultes Son Canals de Palma, escriu un article en el seu blog cultural *Des de Quíbia*, titulat «Preservem els bars, segons quins», signat amb el seu pseudònim, Mart de Garriga, en què pren posició pública sobre l'afer del Taller Llundàtic:

Els maricons, en canvi, podrien ser encarnats per un personatget com Arnau Ponç(a)

Cohen. El vaig conèixer com a festejador de dones, després va resultar que festejava homes i finalment, per acabar de cridar l'atenció, es va fer jueu o xueta o hebreu o sionista, tant me fa.

Ara també s'ha destapat com a acuseta o delator policial.

23 octubre 2009. SOS Racisme de Catalunya envia una carta de protesta a la rectora de la Universitat de les Illes Balears per haver convidat el Taller Llunàtic –un grup de coneguda trajectòria antisemita (cf. *Sabó fluix de camp de concentració*, publicat el 1998)– a les Jornades Bauçà i per haver permès la inclusió del seu pamflet racista en una publicació acadèmica:

En concret volem denunciar la ponència «Acte onanista davant els nostres pares indefensos i despullats», signada per Josep Albertí i Bartomeu Cabot, que conformen el grup Taller Llunàtic. En alguns passatges d'aquest text es fa una clara exaltació del nazisme, així com una manifestació expressa contra el col·lectiu gitano fomentant l'hostilitat cap a aquest grup.

Volem exposar que, com a associació que defensa el drets humans i denuncia qualsevol acte de racisme i xenofòbia, no volem entrar en un debat sobre la llibertat literària o d'expressió, ni en la capacitat d'aquesta llibertat per generar una reflexió poètica, social o d'altre àmbit, servint-se de la provocació com a eina de discussió. Més aviat considerem que la provocació exposada en aquest text no dona peu a cap tipus de reflexió, sinó que transmet un posicionament clar que no deixa cap marge a la reflexió ni a la crítica constructiva.

La carta recorda, a més a més, que el codi penal vigent recull com a delictes els casos següents:

Article 510

1. Els qui provoquin a la discriminació, a l'odi o a la violència contra grups o associacions, per motius racistes, antisemites o altres motius referents a la ideologia, religió o creences, situació familiar, la pertinença dels seus membres a una ètnia o raça, el seu origen nacional, el seu sexe, orientació sexual, malaltia o minusvalidesa, han de ser castigats amb la pena de presó d'un a tres anys i multa de sis a dotze mesos.

2. S'han de castigar amb la mateixa pena els qui, sabent-ne la falsedat o amb menyspreu temerari cap a la veritat, difonguin informacions injurioses sobre grups o associacions en relació amb la seva ideologia, religió o creences, la pertinença dels seus membres a una ètnia o raça, el seu origen nacional, el seu sexe, orientació sexual, malaltia o minusvalidesa.

Dins dels delictes de genocidi, la segona part de l'article 607 diu:

2. La difusió per qualsevol mitjà d'idees o doctrines que neguin o justifiquin els delictes tipificats en l'apartat anterior d'aquest article, o pretenguin la rehabilitació de règims o institucions que emparin pràctiques generadores d'aquells.

Per la qual cosa, SOS Racisme demana «un posicionament públic sobre el tema per part del deganat de la universitat i la retirada del llibre del circuit comercial».

17 novembre 2009. El *Diario de Mallorca* informa de la denúncia de SOS Racisme i

adverteix que l'actual codi penal tipifica el pamflet del Taller Llnunàtic com a delicte.

11 febrer 2010. Davant la resposta evasiva de la rectora de la UIB, SOS Racisme de Catalunya li envia una nova carta per tal que prengui una posició ferma i pública davant de l'afer del Taller Llnunàtic:

la denúncia que hem adreçat a la UIB no és tant que hagi recolzat aquesta publicació, sinó el fet que sigui la mateixa Universitat la que promogui l'organització d'aquestes jornades en què es dona difusió a idees que fan una clara exaltació del nazisme, així com una manifestació expressa contra el col·lectiu gitano fomentant l'hostilitat cap a aquest grup. El mateix llibre en qüestió inclou el cartell d'aquestes jornades on figura la UIB i també la carta d'invitació al Taller Llnunàtic tramesa pel departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB.

És per això que creiem que la qüestió és prou greu i seriosa com per sol·licitar el seu posicionament públic i sense ambigüitats sobre aquest afer per part de l'òrgan de decisió pertinent de la Universitat de les Illes Balears.

11 febrer 2010. SOS Racisme de Catalunya envia una carta de protesta a Leonard Muntaner Editor en què li demana la retirada del llibre.

8 abril 2010. L'escriptor Sam Abrams publica un article al diari *Avui*, intítulat «No tot s'hi val».

12 juny 2010. El poeta Pere Perelló publica un article al *Diari de Balears*, intítulat «*Ad hoc* trinar (a propòsit d'un article de Sam Abrams)», que replica críticament a l'article d'Abrams. El destacat de premsa diu: «En

qüestions de pensament i cultura no hi ha d'haver lloc per a l'adoctrinament ni per a la censura».

2010. L'editorial del núm. 91 de la revista acadèmica *Els Marges* també replica, però sense signar, a l'article de Sam Abrams amb una nota titulada «Si hi és, s'hi val» i amb una citació de Hegel en alemany a l'encapçalament: «*Was vernünftig ist, das ist wirklich; und was wirklich ist, das ist vernünftig* [El que és racional és real; i el que és real és racional], Hegel». Per tant, la revista pren posició amb relació a aquest afer, sense condemnar mai la producció racista i filonazi del Taller Llnunàtic.

2012. Es publica el llibre col·lectiu *Escriure després. Formes de racisme refinat, banalització erudita d'Auschwitz* (Palma, Leonard Muntaner Editor), coordinat per Arnau Pons. En una primera part, amb el títol «L'afer Cutillas: Els documents», s'apleguen tots els textos de l'afer que han estat assenyalats fins aquí, amb l'excepció dels d'Agustí Colomines, qui no ho va permetre (de manera que al lloc on els tocava aparèixer s'hi indiquen les adreces web dels diaris en què es poden localitzar). La segona part del llibre du el títol «Les reaccions (textos fins ara inèdits)» i conté contribucions d'Arnau Pons, Idith Zertal, Adrià Chavarria, Louise L. Lambrichs, Tim Trzaskalik, Antoni Mora, André Laks, Rosa Planas, Ferran Aguiló, Josep Maria Lluró, Llibert Tarragó, Heinz Wismann, Fina Birulés, Felip Martí-Jufresa, François Rastier, Rossel-la Saetta Cottone, Simona Škrabec, Jean Bollack i Emmanuel Faye. Finalment, en forma d'annex s'hi inclouen textos d'Henri Meschonnic, Enric Casasses i Arnau Pons.

Tres dels autors que participen en el llibre han tingut familiars que han patit en carn pròpia la política nazi dels camps de concentració i d'extermini (André Laks, Llibert Tarragó i Idith Zertal).

Val a dir que en el seu text de l'annex, titulat «Autocrítica», Enric Casasses corregeix el que va escriure: «És un error greu, i més en coses en què hi va implicat tant de dolor humà, i en demano perdó, si és que en té». És l'únic dels implicats que decideix esmenar públicament la seva actuació i demanar disculpes.

Tan aviat com el llibre surt al carrer, Leonard Muntaner Editor deixa de fer-ne difusió i la major part dels autors no el reben, tampoc la premsa ni les revistes especialitzades, encara que el demanin per fer-ne una ressenya.

Primavera 2012. Joan Cuscó i Clarasó publica la ressenya «Elogi de la paraula (després d'Auschwitz)» a la revista *Caràcters*, núm. 59, p. 18. Segons Cuscó: *Escriure després* és «un llibre que fuig de l'estirabot, el despropòsit i la fatiga intel·lectual. Que cerca la màxima llibertat de pensament amb el màxim rigor. I que, com diu Fina Birulés, parteix d'una certesa senzilla: "l'aforisme tracta d'aprofundir un tema en què l'opinió comuna es mostra superficial"».

6 maig 2012. Matthew Tree, a la seva columna d'*El Punt Avui*, «L'endemà del dissabte», celebra la publicació del llibre –segons ell, «una immensa festa filosòfica»– i assenyalava que, a Catalunya, Auschwitz s'ha convertit en poc menys que una abstracció.

10 maig 2012. Montse Serra informa a *Vilaweb* de l'aparició del volum col·lectiu *Escriure després*. El seu article, titulat «De

xenofòbia refinada i de polèmiques tancades abans d'hora», dóna comptes de la complicada gènesi del llibre, així com del debat que va tenir lloc a La Central del Raval amb Josep Maria Lloró, Antoni Mora, Simona Škrabec i Llibert Tarragó, autors d'*Escriure després*.

7 juny 2012. Sam Abrams publica l'article «Els arbres i el bosc», a *El Punt Avui*, en el qual qualifica *Escriure després* d'«actual, incisiu i necessari», i explica: «El llibre tracta a fons d'una sèrie de qüestions que són decisives per a la nostra societat en aquests moments, qüestions com ara la funció de la universitat, l'Holocaust, la llibertat d'expressió i els seus límits, la capacitat de diàleg, l'alteritat, la responsabilitat ètica i cultural, la tolerància i la intolerància, l'irracionalisme, la violència, la discriminació, l'odi, el perill de la mitificació, la reificació, la banalització, el rigor, el negacionisme, el col·laboracionisme, el ressentiment, la reflexió i l'actitud crítica, l'autocrítica, el relativisme, la indústria cultural, la lectura i la deslectura, el valor de la història, la consciència i la inconsciència, el cinisme, el derrotisme, la decepció...».

21 juny 2012. Francesc Serés ressenya per al «Quadern» d'*El País* el llibre *Escriure després* amb l'article titulat «Elogi de la prudència». Hi assenyalava com s'han anat erosionant els textos de pensament a còpia d'escriure «assaigs que no passaven de ser pamflets, pamflets que no arribaven a manifestos, manifestos prescindibles i insults disfressats d'aforismes».

14 agost 2012. Enric Vila, professor de periodisme a la Universitat Ramon Llull, publica l'article «Antisemita, tu» a *El Punt*

Avui. Considera que l'aforisme de Cutillas és «el resum de la història de la humanitat que jo hauria volgut fer». Segons Vila: «És trist que l'holocaust s'hagi convertit en una especialitat de dones i *mariques*», i conclou: «veient el partit que es treu de l'holocaust jo diria que a Catalunya l'extermini dels jueus, en el fons, fa molta enveja».

7 setembre 2012. Enric Vila publica en el seu blog literari el comentari següent:

És trist que mossèn Pons s'encaparrí a viure de l'antisemitisme i per tant hagi d'inventar-se antisemites. S'entén que fer de profe de química no cobreix les seves aspiracions materials. En fi, un Torquemada lamentable i malcarat, un rosegaltars de poble insular, per no dir una altra cosa, ranci i antipàtic, intolerant i insuportable. Què es pensa, que és l'únic a qui han operat de fimosi? Ja n'hi ha prou d'aquests virtuosos pagats de si mateixos (i pel lobby) i les seves caceres de bruixes!

8 setembre 2012. Es publica a la secció «El lector escriu», d'*El Punt Avui*, el text titulat «Sobre la banalització de la Xoà», d'Isaac Querub, president de la Federació de Comunitats Jueves d'Espanya, que replica a l'article d'Enric Vila, «Antisemita, tu» publicat al mateix diari:

Ens dol constatar i ens ofèn que hi hagi persones que escriguin que nosaltres, els jueus, hàgim de ser els elegits perquè un terç de la nostra població va ser brutalment assassinada, i que certs professors –com ara Enric Vila, el 14 d'agost passat– utilitzin expressions denigrants respecte a l'Holocaust i als seus estudiosos.

Revisant la història recent constatem que les derives totalitàries van començar

amb el discurs i que, de vegades, les idees es plasmen de manera letal a la vida.

22 setembre 2012. A la secció d'opinió d'*El Punt Avui*, un grup de persones publiquen «En resposta a l'article "Antisemita, tu" d'Enric Vila», i diuen: «Ens neguem a quedar-nos callats quan es publiquen barbaritats semblants amb tota impunitat». Ho signen: Marc Cerdó, Martí Sales, Felip Martí-Jufresa, Manel Ollé, Marina Espasa, Blanca Llum Vidal, Joan Ducròs, Sam Abrams, Sebastià Perelló, Fina Llorca, Eduard Escoffet, Ricard Ripoll, Núria Martínez Vernis, Misael Alerm, Antoni Clapés, Llibert Tarragó, Xavier Riu, Bàrbara Obrador, Josep Maria Cabané, Catalina Girona, Manel Guerrero, Simona Škrabec, Manuel Molins, David Caño, Francesc Abad, Carme Arenas, Clàudia Kalász, Marc Romera, Anna Martínez Biayna, Joan Cuscó, Matthew Tree, Damià Gallardo, Àngela Lorena Fuster, Gustau Muñoz, Eulàlia Sariola, Biel Mesquida, Carles Torner, Edgardo Dobry, Xavier Antich, Nily Schorr, Annie Bats, Antoni Mora, Francesc Miravittles, Andreu Subirats, Teresa Peñafiel, David Stoleru, Andreu Gomila i Xavier Bassas Vila.

Hivern 2013. Jordi Marrugat publica la ressenya titulada «Cacera de bruixes en la cultura catalana. Notes al marge d'*Escriure després*», *Els Marges*, núm. 99, pp. 92-118. Signa el text com ho fa habitualment, com a acadèmic vinculat a la Universitat Autònoma de Barcelona.

28 febrer 2013. Bernat Puigobella dona comptes a la revista digital *Nívol* de l'aparició de l'article de Jordi Marrugat a *Els Marges*, i ho fa amb aquest títol: «Som antisemites els catalans?». Simultàniament,

Vilaweb destaca aquesta notícia al seu web. En el seu text, Puigtobella es fa ressò d'algunes de les acusacions que Jordi Marrugat adreça a Arnau Pons en particular (com ara la d'incitar a l'odi contra els catalans), però també als «autors estrangers» d'*Escriure després* en general (com ara que han opinat sobre un llibre escrit en català, tot i desconèixer el context català).

29 juny 2013. *Núvol* publica «Deferència i repetició», la rèplica d'Arnau Pons a Jordi Marrugat, un text escrit per al catàleg de l'artista Francesc Abad, «Estratègia de la precarietat» (ACVic / Eumogràfic, 2013). El text ve acompanyat de dues imatges de *Sabó fluix de camp de concentració* (1998), del Taller Llnunàtic.

1 juliol 2013. Bernat Puigtobella informa a Arnau Pons que el seu text serà despublicat, ja que es tracta d'«un article molt interessant en tot el seu plantejament inicial, però massa insultant en les conclusions».

2 de juliol. La pàgina web de l'associació cultural jueva *Mozaika* publica «Deferència i repetició» d'Arnau Pons, acompanyat de dues imatges de *Sabó fluix de camp de concentració* (1998) del Taller Llnunàtic.

3 de juliol. Bernat Puigtobella publica a *Núvol* «Així no», on explica els motius que l'han portat a despublicar el text d'Arnau Pons.

4 de juliol. Bernat Puigtobella publica a *Núvol* «Despublicar», on pretén rebatre les crítiques que alguns lectors han escrit a l'espai adreçat als comentaris d'«Així no», i els cita amb nom i cognoms.

29 d'octubre. Bernat Puigtobella anuncia «un primer debat sobre antisemitisme a *Núvol*» i dedica tres articles al documental *L'estigma?*, de Martí Sans, que aquell dia es presenta a la Filmoteca de Catalunya. Formen part del debat un text de presentació del mateix autor Martí Sans, un article de Gustavo D. Perednik, «La judeofòbia espanyola», a més d'un altre article de Bernat Puigtobella, «Escriure abans», en què continua donant voltes entorn de la polèmica que ha provocat *Escriure després*. Puigtobella envia aquesta informació a Arnau Pons i el convida a opinar.

28 de novembre. *Núvol* publica un article de Matthew Tree titulat «L'antisemitisme i l'esquerra catalana».

14 de desembre. Bernat Puigtobella publica «tres nous articles que han sorgit al voltant de la discussió de l'antisemitisme a *Núvol*». Es tracta d'un article de Lluís Solà, «Israelians, palestins, kurds, quítxues», així com de la rèplica d'Arnau Pons a la despublicació del seu text: «Tornem-ho a provar. (Carta oberta a Bernat Puigtobella)», junt amb la resposta immediata del mateix Bernat Puigtobella: «Tens veu i has de parlar». □